

EGZAMIN ÓSMOKLASISTY

rok szkolny 2018/2019

JĘZYK POLSKI

Zasady oceniania rozwiązań zadań
z arkusza egzaminacyjnego
OPOP-100-1904

KWIECIEŃ 2019

Centralna Komisja Egzaminacyjna
Warszawa

Matematix.pl

Ten arkusz możesz zrobić online na stronie: <https://matematix.pl/>

Uwaga! Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne, spełniające warunki zadania.
Błąd rzeczowy dotyczący lektur obowiązkowych skutkuje przyznaniem 0 punktów.

Zadanie 1. (0–1)

Podstawa programowa 2012 ¹		Podstawa programowa 2017 ²	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
		I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej [...].	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...]. Lektura obowiązkowa Antoine de Saint-Exupéry, <i>Mały Księżę</i>

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 30 sierpnia 2012 r. poz. 977); II etap edukacyjny: klasy IV–VI.

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356); II etap edukacyjny: klasy VII i VIII.

Zadanie 2. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 8) rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej [...].	Lektura obowiązkowa Antoine de Saint-Exupéry, <i>Mały Księżę</i>

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

D

Zadanie 3. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
		I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej [...].	1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 4) rozpoznaje w tekście literackim: [...] symbol [...] i określa ich funkcje. Lektura obowiązkowa Antoine de Saint-Exupéry, <i>Mały Księżę</i>

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

FF

Zadanie 4. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
		I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej [...].	1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 7) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną [...]. Lektura obowiązkowa Antoine de Saint-Exupéry, <i>Mały Księżę</i>

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PP

Zadanie 5. (0–3)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 8) rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej [...].	Lektura obowiązkowa Antoine de Saint-Exupéry, <i>Mały Księżę</i>
		III. Tworzenie wypowiedzi. 6. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].	1. Elementy retoryki. Uczeń: 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu [...] tekstów argumentacyjnych.

5.1. (0–1)**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawne wyjaśnienie cytatu.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwaga. Za odpowiedź przyznajemy 1 punkt, jeśli wyjaśnia ona przenośny sens cytatu.

Przykładowe rozwiązania ocenione na 1 punkt

- Cytat ten oznacza, że w życiu należy kierować się sercem. Nie powinno się zwracać uwagi na wygląd.
- Słowa te mówią o tym, że w życiu najważniejsze są uczucia.
- Człowieka nie poznamy nigdy dobrze, jeśli będziemy kierować się tylko wyglądem zewnętrznym.
- Cytat ten mówi, że nie należy zwracać uwagi na wygląd. Liczy się wnętrze człowieka.
- Najważniejszy jest charakter człowieka, a nie to, jak wygląda.

5.2. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – podanie tytułu i bohatera lektury obowiązkowej, poprawne uzasadnienie zilustrowane sytuacją z lektury.

1 pkt – podanie tytułu i bohatera lektury obowiązkowej oraz poprawne uzasadnienie bez przywołania sytuacji z lektury ALBO podanie bohatera lektury obowiązkowej oraz poprawne uzasadnienie zilustrowane sytuacją z lektury.

0 pkt – odpowiedź nie spełnia kryteriów na 1 punkt ALBO brak odpowiedzi.

Uwaga. W przypadku, gdy zdający wskaże poprawnie tytuł lektury, nie wskaże bohatera, ale uzasadnienie pozwala zidentyfikować bohatera, zdający otrzymuje maksymalnie 1 punkt.

W przypadku, gdy zdający wskaże poprawnie tytuł lektury i bohatera, ale błędnie uzasadni swój wybór, otrzymuje 0 punktów.

W przypadku, gdy zdający wskaże poprawnie bohatera i tytuł lektury, ale nie uzasadni wyboru, otrzymuje 0 punktów.

Przykładowe rozwiązania ocenione na 2 punkty

- Tytuł lektury: *Quo vadis*
Bohater: *Marek Winicjusz*
Uzasadnienie: *Początkowo zauroczył się Ligią, ale dopiero później, gdy ją poznał, zrozumiał, że jest ona dobrym człowiekiem i dzięki niej się nawrócił.*
- Tytuł lektury: *Opowieść wigilijna*
Bohater: *Ebenezer Scrooge*
Uzasadnienie: *Scrooge początkowo był samolubny, ale spotkanie z duchami i przeszłością sprawiło, że postąpił zgodnie ze słowami lisa. Zaczął kierować się sercem i pomógł rodzinie oraz pracownikowi.*

Przykładowe rozwiązania ocenione na 1 punkt

- Tytuł lektury: *Quo vadis*
Bohater: *Marek Winicjusz*
Uzasadnienie: *Marek pokochał Ligię dopiero wtedy, gdy ją naprawdę poznał.*
- Tytuł lektury: *Pan Tadeusz*
Bohater: *Tadeusz Soplica*
Uzasadnienie: *Tadeuszowi na początku podobała się Telimena, a potem zrozumiał, że kocha Zosię.*

Zadanie 6. (0–2)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
		I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej [...].	1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 4) rozpoznaje w tekście literackim: [...] symbol [...] i określa ich funkcje. Lektura obowiązkowa Antoine de Saint-Exupéry, <i>Mały Księżę</i>
		III. Tworzenie wypowiedzi. 6. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].	1. Elementy retoryki. Uczeń: 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu [...] tekstów argumentacyjnych.

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne wyjaśnienie dotyczące Króla ORAZ Bankiera.

1 pkt – poprawne wyjaśnienie dotyczące Króla ALBO Bankiera.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna ALBO brak odpowiedzi.

Uwaga. Jeśli zdający popełni błąd rzeczowy przy wyjaśnianiu dotyczącym Króla albo Bankiera, wówczas za tę część odpowiedzi otrzymuje 0 punktów.

Przykładowe rozwiązania ocenione na 2 punkty

- *Król – ma silne poczucie władzy i lubi rządzić, a to wyklucza opierającą się na szacunku przyjaźń, która była ważna dla Małego Księcia.
Bankier – posiadanie dla niego jest tak ważne, że nie dostrzega świata zewnętrznego, a dla Małego Księcia istotne były inne wartości niż dobra materialne.*
- *Król – za bardzo chciał rządzić, a w przyjaźni ważne jest, by szukać porozumienia, a nie narzucać komuś swoje zdanie, co dobrze rozumiał Mały Księżę.
Bankier – dla niego ważne były tylko liczby, nie liczył się drugi człowiek, inaczej niż dla Małego Księcia.*

Zadanie 7. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	3. Świadomość językowa. Uczeń: 3) rozpoznaje w wypowiedziach podstawowe części mowy ([...] przymiotnik [...]).	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej [...].	Lektura obowiązkowa Antoine de Saint-Exupéry, <i>Mały Księżę</i>

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

BD

Zadanie 8. (0–2)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	3. Świadomość językowa. Uczeń: 3) rozpoznaje w wypowiedziach podstawowe części mowy ([...] spójnik) i wskazuje różnice między nimi.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej [...].	Lektura obowiązkowa Antoine de Saint-Exupéry, <i>Mały Księżę</i>

8.1. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

8.2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź zawierająca stanowisko i uzasadnienie.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 1 punkt

- *Uważam, że tak. Mały Książę doceniał piękno zewnętrzne, ale ważniejsze dla bohatera były zalety charakteru i usposobienia. Spójnik „lecz” tę hierarchię wartości podkreśla.*
- *Uważam, że można na podstawie tej wypowiedzi stwierdzić, co jest ważne dla Małego Księcia. Liczy się dla niego piękno, a nie pochwała próżności.*
- *Wypowiedź ta pozwala wnioskować, co jest ważne dla Małego Księcia. Dla niego ważne jest wnętrze drugiej osoby, a nie wygląd.*
- *Uważam, że trudno jednoznacznie powiedzieć na podstawie tej wypowiedzi, co jest ważne dla Małego Księcia. Z jednej strony ważne są dla niego cechy charakteru, a z drugiej strony zwraca też uwagę na wygląd.*

Zadanie 9. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
III. Tworzenie wypowiedzi.	2. Świadomość językowa. Uczeń: 6) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: [...] przecinka [...].		

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 10. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
III. Tworzenie wypowiedzi.	2. Świadomość językowa. Uczeń: 5) pisze poprawnie pod względem ortograficznym [...].		

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 11. (0–3)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
III. Tworzenie wypowiedzi.	1. Mówienie i pisanie. Uczeń: 5) tworzy wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: [...] zaproszenie [...].	III. Tworzenie wypowiedzi. 6. Poznanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].	1. Elementy retoryki. Uczeń: 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia [...] argumentów [...].

Zasady oceniania

Treść i forma:

2 pkt	treść zgodna z poleceniem, uwzględnione 2 argumenty; uwzględnionych 5 elementów dotyczących formy: kto zaprasza? kogo zaprasza? na co zaprasza? kiedy się odbywa? gdzie się odbywa?
1 pkt	treść zgodna z poleceniem, uwzględnione 2 argumenty; uwzględnione 4 elementy dotyczące formy: kto zaprasza? ORAZ/ALBO kogo zaprasza? ORAZ/ALBO na co zaprasza? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa?
0 pkt	treść niezgodna z poleceniem ALBO treść zgodna z poleceniem, ale uwzględnione tylko 3 elementy dotyczące formy: kto zaprasza? ORAZ/ALBO kogo zaprasza? ORAZ/ALBO na co zaprasza? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa?

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna:

1 punkt – łącznie nie więcej niż dwa błędy (językowe, ortograficzne, interpunkcyjne).

0 punktów – łącznie trzy lub więcej błędów (językowych, ortograficznych, interpunkcyjnych).

UCZNIOWIE ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna:

1 punkt – łącznie nie więcej niż trzy błędy (językowe, ortograficzne, interpunkcyjne).

0 punktów – łącznie cztery lub więcej błędów (językowych, ortograficznych, interpunkcyjnych).

Przykładowe rozwiązania ocenione na 3 punkty

W imieniu Szkolnego Koła Teatralnego serdecznie zapraszam wszystkich uczniów naszej szkoły na premierę spektaklu pt. „Tajemnice oswajania” opartego na motywach utworu Antoine’a de Saint-Exupéry’ego „Mały Księżę”. Premiera spektaklu odbędzie się 25 kwietnia 2019 r. o godzinie 17.00 w bibliotece szkolnej. Zachęcam wszystkich do udziału w tym wydarzeniu. Po spektaklu będzie można porozmawiać z aktorami oraz wziąć udział w warsztatach teatralnych.

*Serdecznie zapraszam
Jan Kowalski
Szkolne Koło Teatralne*

Serdecznie zapraszamy koleżanki i kolegów z klas VII i VIII na premierę spektaklu pt. „Tajemnice oswajania” opartego na motywach utworu „Mały Księżę”. Premierowe przedstawienie odbędzie się 15 kwietnia 2019 r. o godzinie 18.00 w Domu Kultury przy ul. Kwiatowej 6. Po spektaklu zapraszamy na poczęstunek przygotowany przez aktorów. Będzie można też dokładnie obejrzeć kostiumy, które na przedstawienie uszyli rodzice występujących w nim uczniów. Zachęcamy wszystkich do udziału w tym wydarzeniu.

Szkolne Koło Teatralne

Zadanie 12. (0–2)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 6) odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne przyporządkowanie pytań do trzech akapitów.

1 pkt – poprawne przyporządkowanie pytań do dwóch akapitów.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

2–C; 4–A; 6–D

Zadanie 13. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
		I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
BD

Zadanie 14. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście.		

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
FP

Zadanie 15. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
		I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...].

		III. Tworzenie wypowiedzi. 6. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].	1. Elementy retoryki. Uczeń: 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia [...] argumentów; 6) przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź zawierająca stanowisko oraz uzasadnienie odwołujące się do tekstu Krzysztofa Teodora Toeplitza.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwaga. Jeśli zdający zajmie tylko stanowisko, ale go nie uzasadni, otrzymuje 0 punktów.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 1 punkt

- *Uważam, że opinia Mirosława Przyłipiaka może być komentarzem do tekstu „Początki kina”. Widzowie teatrów w XIX wieku zaczęli się domagać coraz bardziej atrakcyjnych przedstawień, w których wszystko miało być „jak żywe”. Tę potrzebę udało się zaspokoić właśnie dzięki urządzeniu, jakim był kinematograf.*
- *Opinia ta może stanowić komentarz do tekstu „Początki kina”. Kinematograf powstał dlatego, że ludzie chcieli oglądać coraz więcej nowych sztuczek, nie wszystko udawało się pokazać na żywo. Miał on utrzymywać między innymi efekty specjalne.*
- *Według mnie wyżej zacytowana opinia może stanowić komentarz do tekstu. Potwierdzeniem może być fragment tekstu „Początki kina”: „Ale i to nie zaspokajało głodu widowni. Z czasem na scenie pojawiać się zaczęły „prawdziwe” pociągi i żywe zwierzęta”. Ten „głód widowni” spowodował, że trzeba było wynaleźć coś, co pozwoliłoby na pokazywanie prawdziwych pociągów i żywych zwierząt.*

Zadanie 16. (0–2)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
		I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].	Lektura obowiązkowa Aleksander Kamiński, <i>Kamienie na szaniec</i>

16.1. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Kamienie na szaniec

16.2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwaga. Uczeń otrzymuje 1 punkt, jeśli wymieni jedno z podanych poniżej działań.

Rozwiązanie

pisanie na murach hasła „Tylko świnie siedzą w kinie”

wpuszczanie gazu do kin

wydanie specjalnej ulotki do młodzieży

wywoływanie wybuchów i pożarów w kinach

rozlepianie „obwieszczenia” szefa niemieckiej propagandy wzywającego Polaków do uczęszczania do kin

Zadanie 17. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2. Samokształcenie i docieranie do informacji. Uczeń korzysta z informacji zawartych w [...] słowniku języka polskiego [...].		

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 18. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
		III. Tworzenie wypowiedzi. 4. Rozpoznawanie intencji rozmówcy [...].	1. Elementy retoryki. Uczeń: 1) funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PF

Zadanie 19. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
		II. Kształcenie językowe. 1. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych [...].	1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń: 4) rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wpisanie dwóch imiesłówów.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

widzących, pracując

Zadanie 20. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
		II. Kształcenie językowe. 3. Poznanie podstawowych pojęć oraz terminów służących do opisywania języka i językowego komunikowania się ludzi.	1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń: 2) [...] wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

D

Zadanie 21. (0–2)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe	Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 8) rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi; 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...].	III. Tworzenie wypowiedzi. 6. Poznanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].	1. Elementy retoryki. Uczeń: 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia [...] argumentów; 6) przeprowadza wnioskowanie jako element wywodu argumentacyjnego.

Zasady oceniania

2 pkt – wskazanie dwóch elementów graficznych i wyjaśnienie sensu każdego z nich w kontekście całego utworu.

1 pkt – wskazanie jednego elementu graficznego i wyjaśnienie jego sensu w kontekście całego utworu.

0 pkt – wskazanie jednego elementu graficznego bez wyjaśnienia LUB odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania ocenione na 2 punkty

Biało-czerwone skrzydła – odniesienie do flagi biało-czerwonej; książka opowiada o Polakach w zaborze rosyjskim, wśród których byli tacy, którzy nie zapomnieli o swojej polskości.

Tabliczka z napisem w języku rosyjskim – odwołanie do rusyfikacji, której byli poddawani polscy uczniowie.

Uczeń w szkolnym mundurku – główny bohater uczęszczał do szkoły w Klerykowie.

Chłopak i dziewczyna – to główni bohaterowie czyli Marcin i Biruta – obejmują się, bo łączyło ich uczucie.

Zniszczony mur – może symbolizować niszczenie polskości, której jednak udaje się przetrwać mimo działań rusyfikacyjnych.

Dziewczyna patrząca wprost – to Biruta, która podkreślała swoją polskość, nie dała się zrusyfikować i nie musi się niczego wstydzić.

Chłopak odwrócony tyłem – to Marcin, który dał się częściowo zrusyfikować i teraz wstydzi się spojrzeć w oczy innym ludziom.

ZASADY OCENIANIA WYPRACOWAŃ

1. Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, egzaminator oceni ją na 0 pkt. Nie sprawdza i nie zaznacza żadnych błędów w pracy. Egzaminator umieszcza dopisek – „Praca nie na temat”.
2. Jeżeli w wypowiedzi uczeń w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź egzaminator przyzna 0 pkt. Nie sprawdza i nie zaznacza żadnych błędów w pracy. Egzaminator umieszcza dopisek – „Brak odwołania do lektury obowiązkowej”.
3. Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, egzaminator oceni ją na 0 pkt.
4. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. uczeń napisał tylko wstęp), egzaminator przyzna 0 pkt w każdym kryterium.

5. Jeżeli wypowiedź zawiera 180 słów lub mniej, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: realizacji tematu wypowiedzi, elementów twórczych/elementów retorycznych oraz kompetencji literackich i kulturowych. W pozostałych kryteriach egzaminator przyzna 0 punktów.
6. Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym internetowego, lub jest przepisana od innego ucznia, wówczas egzamin z języka polskiego, w przypadku takiego ucznia, zostanie unieważniony.
7. W ocenie poprawności językowej nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych w wypowiedziach uczniów, którym przyznano takie dostosowanie warunków przeprowadzenia egzaminu, zgodnie z *Komunikatem dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty* w danym roku szkolnym.
8. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za styl i język lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.
9. Wprowadza się oznaczenie literowe błędów: błąd rzeczowy – rzecz.

Uwaga: Liczone są wszystkie wyrazy: samodzielne i niesamodzielne.

Zadanie 22. (0–20)

Wypracowanie o charakterze argumentacyjnym

Temat 1.

Napisz rozprawkę, w której rozważysz, czy w relacjach międzyludzkich lepiej kierować się sercem czy rozumem. W argumentacji odwołaj się do lektury obowiązkowej (wybranej spośród lektur wymienionych na stronie 3 tego arkusza egzaminacyjnego) oraz do innego utworu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 wyrazów.

Uwaga.

- Temat umożliwia sformułowanie tezy lub hipotezy oraz różnych argumentów dotyczących tego, czy w relacjach międzyludzkich lepiej kierować się sercem czy rozumem.
- Teza lub hipoteza musi być zgodna z poleceniem, wybraną lekturą obowiązkową oraz innym utworem literackim (może to być również druga lektura obowiązkowa).
- Argumenty muszą odnosić się do wybranych utworów literackich, ale nie mogą być ich streszczeniem.

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) określa temat i główną myśl tekstu; 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej [...]. 3. Kształcenie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej [...].	1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 7) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji; 9) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi [...]; 11) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty [...]. Zna lektury obowiązkowe.
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	1. Wstępne rozpoznanie. Uczeń: 1) nazywa swoje reakcje czytelnicze [...]; 2) konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami; 3) wyraża swój stosunek do postaci. 2. Analiza. Uczeń: 10) charakteryzuje i ocenia bohaterów. 3. Interpretacja. Uczeń: 1) odbiera teksty kultury na poziomie dosłownym i przenośnym. 4. Wartości i wartościowanie. Uczeń odczytuje wartości pozytywne [...] wpisane w teksty kultury [...].	II. Kształcenie językowe. 2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.	5. Kształcenie umiejętności poprawnego [...] pisania zgodnego z zasadami [...] pisowni polskiej.

III. Tworzenie wypowiedzi.	2. Świadomość językowa. Uczeń: 3) stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych; 5) pisze poprawnie pod względem ortograficznym [...]; 6) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...]; 7) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych.	III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi [...] pisemnych. 5. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych, dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętności organizacji tekstu.	1. Elementy retoryki. Uczeń: 1) funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę; 2) gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi [...]; 3) tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych); 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych; 5) odróżnia przykład od argumentu; 6) przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego; 7) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie. 2. Mówienie i pisanie. Uczeń: 1) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: [...] rozprawka [...].

Zasady oceniania

1. Realizacja tematu wypowiedzi

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu
- w wypowiedzi ujęte zostały wszystkie kluczowe elementy tematu, np. czy uczeń w odpowiedni sposób odwołał się do lektury wskazanej w poleceniu
- wypowiedź jest w całości na temat.

2 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Wszystkie pozostałe elementy polecenia uwzględnione. • Wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
1 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Nieuwzględniony jeden element polecenia (inny niż forma). ORAZ/LUB • W pracy występują fragmenty niedotyczące problemu wskazanego w poleceniu.
0 pkt	• Forma wypowiedzi niezgodna z formą wskazaną w poleceniu. ALBO • Nieuwzględnione co najmniej dwa elementy polecenia (inne niż forma).

Uwaga: jeżeli za wypowiedź przyznano 0 pkt w kryterium *Realizacja tematu wypowiedzi*, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

2. Elementy retoryczne

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- argumentacja w pracy jest wnikliwa
- argumenty są poparte właściwymi przykładami
- argumenty są przedstawione w sposób uporządkowany, np. są przedstawione od najbardziej do najmniej ważnego albo są zapisane w porządku argument – kontrargument.

5 pkt	• Pogłębiona argumentacja. • Argumenty odwołujące się np. do faktów, logiki, emocji, zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. • Argumenty/przykłady uporządkowane, np. zhierarchizowane.
4 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.
3 pkt	• Powierzchnowa argumentacja; w wypowiedzi brak wnikliwości.

	- Niektóre argumenty zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. - Argumenty/przykłady częściowo uporządkowane.
2 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.
1 pkt	- Podjęta próba argumentowania. - Ograniczenie do wyliczenia powierzchownie omówionych przykładów, powiązanych z problemem określonym w temacie.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

3. Kompetencje literackie i kulturowe

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- uczeń wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (a także innych tekstów – jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze
- uczeń, pisząc np. o wydarzeniach z danej lektury, nie popełnił błędów, np. nie pomylił imion postaci, nie przypisał postaciom cech, których nie posiadają, bądź nie wymyślił wydarzeń, których w lekturze nie ma.

2 pkt	- Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). - Poprawność rzeczowa.
1 pkt	- Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). - Dopuszczalne 1–2 błędy rzeczowe.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

4. Kompozycja tekstu

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- kompozycja wypowiedzi jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu, np. czy rozprawka zawiera wstęp, rozwinięcie i zakończenie, a list – zwrot do adresata, wstęp, rozwinięcie, zakończenie i zwrot pożegnalny
- wypowiedź jest spójna, tzn. czy jest napisana w taki sposób, że łatwo się ją czyta dzięki np. jasnym powiązaniom wewnątrz zdań oraz między zdaniami i akapitami tekstu
- wypowiedź jest logiczna, tzn. czy jest zbiorem uporządkowanych myśli
- wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.

2 pkt	• Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. • Graficznie wyodrębnione akapity. • Dopuszczalna 1 usterka w zakresie spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.
1 pkt	• Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. • Graficznie wyodrębnione akapity. • Dopuszczalne łącznie 2–3 usterki w zakresie spójności ORAZ/ALBO logiki wypowiedzi.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

5. Styl

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- styl wypowiedzi jest odpowiedni do jej treści i formy, tzn. np. czy uczeń nie napisał rozprawki, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej
- styl wypowiedzi jest jednolity, tzn. czy uczeń konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy).

2 pkt	• Odpowiedni do treści i formy wypowiedzi. • Jednolity.
1 pkt	Sporadyczne usterki w odpowiedniości ORAZ/LUB jednolitości stylu.
0 pkt	Praca nie spełnia wymagań określonych na 1 pkt.

6. Język

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in.:

- czy uczeń poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszych środków językowych
- czy środki językowe, których użył uczeń, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu.

W ocenie należy również uwzględnić liczbę wszystkich błędów językowych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

Oceniając język wypowiedzi, należy najpierw ocenić zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Ostateczną liczbę punktów ustala się na podstawie oceny obu tych aspektów wypowiedzi, zgodnie z poniższą tabelą.

Zakres środków	Poprawność środków				
	Nie więcej niż 2 błędy językowe	3–4 błędy językowe	5–6 błędów językowych	7–9 błędów językowych	10 lub więcej błędów językowych
Szeroki zakres środków językowych, tzn. • zróżnicowana składnia • zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu.	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
Zadowalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne / odpowiednie do realizacji tematu.	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste / ograniczone, utrudniające realizację tematu.	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Przykładowo, za wypowiedź, w której uczeń użył zadowalającego zakresu środków językowych i popełnił 4 błędy językowe, należy przyznać 2 pkt w tym kryterium.

7. Ortografia

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów ortograficznych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

2 pkt	Nie więcej niż 1 błąd ortograficzny.
1 pkt	2–3 błędy ortograficzne.
0 pkt	4 lub więcej błędów ortograficznych.

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

2 pkt	Nie więcej niż 3 błędy ortograficzne.
1 pkt	4–6 błędów ortograficznych.
0 pkt	7 lub więcej błędów ortograficznych.

8. Interpunkcja

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów interpunkcyjnych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

1 pkt	Nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	6 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

1 pkt	Nie więcej niż 7 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	8 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

Za błędy ortograficzne w przypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się uznaje się:

- błędy w zapisie wyrazów z *u – ó*, *ż – rz*, *h – ch*
- łamanie zasady pisania wielką literą na początku zdania

Do błędów graficznych w pracach uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się zalicza się:

- dodawanie, opuszczanie, przestawianie liter, sylab lub całych wyrazów

- **mylenie liter**
  - o podobnym kształcie ($a - o, l - t, n - r, m - n, u - w, e - \epsilon, a - q, i - j, u - y$)
  - dużych i małych (z wyjątkiem początku zdania)
  - rzadziej używanych ($h - H, f - F, L - F$)
  - odpowiedników głosek zbliżonych fonetycznie ($b - p, d - t, w - f, g - k, dz - c, sz - s, i - y, \epsilon - em - en, q - om - on, \acute{s} - \acute{z}, \acute{c} - \acute{d}\acute{z}$)
  - różniących się w położeniu w stosunku do osi pionowej ($p - b, d - b$) lub poziomej ($m - w, n - u, b - p, d - g, p - g$)
- **ominięcie drobnych elementów graficznych, w tym**
  - oznaczania miękkości nad literami
  - kropek ($d\acute{z}, \acute{z}, i, j$)
  - „ogonków” przy literach q lub ϵ i kreski (wężyka) przy literach $\acute{o}, t$ lub $\acute{l}$
- **błędy dotyczące podziału wyrazu**
- **utratę dźwięczności** (*kóska* zamiast *kózka*, *proźba* zamiast *prośba*)
- **błędy wynikające ze schematycznego stosowania zasad ortografii, np.** *startóje* bo *startować*.

Przykładowe rozwiązanie

Uważam, że w budowaniu relacji międzyludzkich nie może zabraknąć ani uczuć, ani rozsądku. Ważniejszą rzeczą jest jednak rozum, bo bez niego możemy być skazani na ponoszenie przykrych konsekwencji pochopnie podejmowanych decyzji. Swoje racje postaram się udowodnić odpowiednimi argumentami.

Sądzę, że w uczuciach często powinien być ważniejszy rozum niż serce. Kierowanie się tylko uczuciami może sprawić, że nie dostrzeżemy np. złych cech czyjegoś charakteru. Dobrym przykładem ilustrującym ten argument mogą być doświadczenia zdobyte przez Małego Księcia. Chłopiec na swojej planecie opiekował się różą, która była bardzo wymagająca i kapryśna. Mały Książę starał się spełnić jej wszystkie zachcianki, ponieważ bardzo mu na niej zależało. Z czasem jednak zobaczył, że róża nie do końca jest z nim szczerą. Ciągłe zmieniała zdanie, myślała tylko o sobie i to sprawiło, że Mały Książę w pewnym momencie poczuł się nieszczęśliwy i postanowił ją opuścić. Kierowanie się tylko uczuciami spowodowało, że chłopiec zostawił swój własny dom i udał się w podróż, by poznać prawdziwego przyjaciela. Gdyby od początku relacje Małego Księcia z różą opierały się nie tylko na uczuciach, ale też na rozsądku, być może wszystko wyglądałoby zupełnie inaczej. Wystarczyłaby szczerą rozmowa, w której chłopiec powiedziałby róży o tym, co go boli, a jestem przekonana, że wiążące ich więzi stałyby się mocniejsze – być może róża zmieniłaby się i zrozumiała, jakie popełnia błędy w relacji z chłopcem.

Warto zauważyć, że w literaturze nie brakuje przykładów potwierdzających stanowisko, że kierowanie się przede wszystkim uczuciami, może przynieść człowiekowi szczęście. Jeśli zawsze postępujemy tak, jak dyktuje nam serce, w końcu osiągniemy sukces i upragniony cel. Przykładem bohatera literackiego, którego losy potwierdzają moje słowa, jest Marek Winicjusz. Od samego początku był zauroczony Ligią, a z czasem bardzo mocno ją pokochał. W relacjach z nią nie myślał rozsądnie, zależało mu na tym, aby zdobyć upragnioną kobietę. Kiedy już udało mu się przekonać Ligię do siebie i sprawić, że go pokochała, był bardzo szczęśliwy. Rozsądek przydał mu się dopiero wtedy, kiedy okazało się, że jej życie jest zagrożone.

Zaczął myśleć i planować, jak jej pomóc. Kierował się oczywiście też uczuciami, ale w trudnych momentach ważniejszy był dobrze przygotowany plan działania, a nie pochopne podejmowanie decyzji. Marek Winicjusz, mimo że był uczuciowy, potrafił też być rozsądny.

Kierowanie się uczuciami możemy też zaobserwować w lekturze pt. „Kamienie na szaniec”, choć w wielu sytuacjach bohaterom nie brakowało zdrowego rozsądku. Kiedy najlepszy przyjaciel Alka i Zośki został aresztowany, chłopcy bez wahania podjęli decyzję o tym, że odbiją go z rąk gestapo. Ponieważ wszyscy byli ze sobą bardzo zżyli i wspierali się nawzajem, decyzja ta była dla nich oczywista. Rozsądek był jednak pomocny wtedy, kiedy trzeba było dokładnie zaplanować całą akcję odbicia Rudego.

Podsumowując swoje rozważania, uważam, że uczucia wyznaczają kierunek naszych działań, są motorem, który je napędza. Jednak dopiero poparcie ich zdrowym rozsądkiem może przynieść oczekiwane efekty. Jeśli w relacjach z innymi ludźmi uczucia stają się ważne, wówczas decyzje powinny być dobrze przemyślane.

- 1. Realizacja tematu wypowiedzi:** 2 pkt – forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu – rozprawka; zostały uwzględnione pozostałe elementy polecenia – uczeń odwołuje się do wybranej lektury obowiązkowej oraz innego utworu literackiego; wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
- 2. Elementy retoryczne:** 5 pkt – pogłębiona argumentacja; argumenty zilustrowane trafnymi przykładami; uczeń porządkuje argumentację – zaczyna od lektury obowiązkowej *Mały Książę*, odwołuje się do *Quo vadis*, a kończy pracę argumentem odnoszącym się do utworu literackiego – *Kamienie na szaniec*.
- 3. Kompetencje literackie i kulturowe:** 2 pkt – funkcjonalne wykorzystanie przywołanych utworów literackich; poprawność rzeczowa.
- 4. Kompozycja tekstu:** 2 pkt – zgodna z formą wypowiedzi, wypowiedź spójna i logiczna podzielona na funkcjonalne, graficznie wyodrębnione akapity.
- 5. Styl:** 2 pkt – odpowiedni do treści i formy wypowiedzi, jednolity.
- 6. Język:** 4 pkt – szeroki zakres środków językowych (zróżnicowana składnia, leksyka) umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu.
- 7. Ortografia:** 2 pkt – praca bez błędów ortograficznych.
- 8. Interpunkcja:** 1 pkt – praca bez błędów interpunkcyjnych.

Wypracowanie o charakterze twórczym

Temat 2.

Napisz opowiadanie o odwiedzinach lisa na planecie Małego Księcia, podczas których lis przekonuje się, czy chłopiec wykorzystał wiedzę zdobytą podczas podróży. Wypracowanie powinno dowodzić, że znasz lekturę *Mały Książę*. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 wyrazów.

Uwaga.

- Uczeń pisze opowiadanie, w którym wykazuje się znajomością lektury *Mały Książę*.
- Uczeń w opowiadaniu uwzględnia następujące elementy: lis odwiedza Małego Księcia na jego planecie, chłopiec swoim postępowaniem udowadnia, że wykorzystał to, czego nauczył się od mieszkańców poszczególnych planet, w tym od, spotkanych na Ziemi, lisa i pilota.
- Opowiadanie ma charakter twórczy, nie może być streszczeniem utworu *Mały Książę*.

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) określa temat [...] tekstu.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej [...]. 3. Kształcenie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej [...].	1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 7) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji; 9) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi [...]. Zna lektury obowiązkowe.
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	1. Wstępne rozpoznanie. Uczeń: 2) konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami; 3) wyraża swój stosunek do postaci. 2. Analiza. Uczeń:	II. Kształcenie językowe. 2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.	5. Kształcenie umiejętności poprawnego [...] pisania zgodnego z zasadami [...] pisowni polskiej.

	10) charakteryzuje i ocenia bohaterów. 3. Interpretacja. Uczeń: 1) odbiera teksty kultury na poziomie dosłownym i przenośnym. 4. Wartości i wartościowanie. Uczeń odczytuje wartości pozytywne [...] wpisane w teksty kultury [...].		
III. Tworzenie wypowiedzi.	1. Mówienie i pisanie. Uczeń: 5) tworzy wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: opowiadanie [...]. 2. Świadomość językowa. Uczeń: 3) stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych; 5) pisze poprawnie pod względem ortograficznym [...]; 6) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...]; 7) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych [...].	III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Rozwijanie umiejętności wypowiedzania się w określonych formach wypowiedzi [...] pisemnych. 5. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych i dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętności organizacji tekstu.	1. Elementy retoryki. Uczeń: 3) tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami [...]. 2. Mówienie i pisanie. Uczeń: 1) tworzy spójne wypowiedzi [...].

Zasady oceniania

1. Realizacja tematu wypowiedzi

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu
- w wypowiedzi ujęte zostały wszystkie kluczowe elementy tematu, np. czy uczeń w odpowiedni sposób odwołał się do lektury wskazanej w poleceniu
- wypowiedź jest w całości na temat.

2 pkt	- Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. - Wszystkie pozostałe elementy polecenia uwzględnione. - Wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.

1 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Nieuwzględniony jeden element polecenia (inny niż forma). ORAZ/LUB • W pracy występują fragmenty niedotyczące problemu wskazanego w poleceniu.
0 pkt	• Forma wypowiedzi niezgodna z formą wskazaną w poleceniu. ALBO • Nieuwzględnione co najmniej dwa elementy polecenia (inne niż forma).

Uwaga: jeżeli za wypowiedź przyznano 0 pkt w kryterium *Realizacja tematu wypowiedzi*, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

2. Elementy twórcze

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- narracja w opowiadaniu jest konsekwentnie prowadzona
- wydarzenia są logicznie ułożone
- fabuła jest urozmaicona, np. czy zawiera elementy typowe dla opowiadania, takie jak zwroty akcji, dialog, puenta
- lektura wskazana w poleceniu została wykorzystana pobieżnie, czy w sposób ciekawy i twórczy.

5 pkt	• Funkcjonalna narracja. • Logiczny układ zdarzeń. • Urozmaicona fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej 6 spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog, retrospekcja. • Twórcze wykorzystanie treści lektury.
4 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.
3 pkt	• Funkcjonalna narracja. • Logiczny układ zdarzeń. • Prosta fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej 4 spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog, retrospekcja.
2 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.
1 pkt	• Narracja częściowo funkcjonalna. • Dopuszczalne usterki w logicznym układzie zdarzeń. • Prosta fabuła.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

3. Kompetencje literackie i kulturowe

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- uczeń wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (a także innych tekstów – jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze
- uczeń, pisząc np. o wydarzeniach z danej lektury, nie popełnił błędów, np. nie pomylił imion postaci, nie przypisał postaciom cech, których nie posiadają, bądź nie wymyślił wydarzeń, których w lekturze nie ma.

2 pkt	• Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). • Poprawność rzeczowa.
1 pkt	• Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). • Dopuszczalne 1–2 błędy rzeczowe.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

4. Kompozycja tekstu

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- kompozycja wypowiedzi jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu, np. czy rozprawka zawiera wstęp, rozwinięcie i zakończenie, a list – zwrot do adresata, wstęp, rozwinięcie, zakończenie i zwrot pożegnalny
- wypowiedź jest spójna, tzn. czy jest napisana w taki sposób, że łatwo się ją czyta dzięki np. jasnym powiązaniom wewnątrz zdań oraz między zdaniami i akapitami tekstu
- wypowiedź jest logiczna, tzn. czy jest zbiorem uporządkowanych myśli
- wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.

2 pkt	• Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. • Graficznie wyodrębnione akapity. • Dopuszczalna 1 usterka w zakresie spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.
1 pkt	• Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. • Graficznie wyodrębnione akapity. • Dopuszczalne łącznie 2–3 usterki w zakresie spójności ORAZ/ALBO logiki wypowiedzi.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

5. Styl

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- styl wypowiedzi jest odpowiedni do jej treści i formy, tzn. np. czy uczeń nie napisał rozprawki, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej
- styl wypowiedzi jest jednolity, tzn. czy uczeń konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy).

2 pkt	• Odpowiedni do treści i formy wypowiedzi. • Jednolity.
1 pkt	Sporadyczne usterki w odpowiedniości ORAZ/LUB jednolitości stylu.
0 pkt	Praca nie spełnia wymagań określonych na 1 pkt.

6. Język

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in.:

- czy uczeń poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszych środków językowych
- czy środki językowe, których użył uczeń, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu.

W ocenie należy również uwzględnić liczbę wszystkich błędów językowych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

Oceniając język wypowiedzi, należy najpierw ocenić zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Ostateczną liczbę punktów ustala się na podstawie oceny obu tych aspektów wypowiedzi, zgodnie z poniższą tabelą.

Zakres środków	Poprawność środków				
	Nie więcej niż 2 błędy językowe	3–4 błędy językowe	5–6 błędów językowych	7–9 błędów językowych	10 lub więcej błędów językowych
Szeroki zakres środków językowych, tzn. • zróżnicowana składnia • zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu.	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
Zadawalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne / odpowiednie do realizacji tematu.	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste / ograniczone, utrudniające realizację tematu.	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Przykładowo, za wypowiedź, w której uczeń użył zadowalającego zakresu środków językowych i popełnił 4 błędy językowe, należy przyznać 2 pkt w tym kryterium.

7. Ortografia

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów ortograficznych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

2 pkt	Nie więcej niż 1 błąd ortograficzny.
1 pkt	2–3 błędy ortograficzne.
0 pkt	4 lub więcej błędów ortograficznych.

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

2 pkt	Nie więcej niż 3 błędy ortograficzne.
1 pkt	4–6 błędów ortograficznych.
0 pkt	7 lub więcej błędów ortograficznych.

8. Interpunkcja

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów interpunkcyjnych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

1 pkt	Nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	6 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

1 pkt	Nie więcej niż 7 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	8 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

Za błędy ortograficzne w przypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się uznaje się:

- błędy w zapisie wyrazów z *u – ó*, *ż – rz*, *h – ch*
- łamanie zasady pisania wielką literą na początku zdania

Do błędów graficznych w pracach uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się zalicza się:

- dodawanie, opuszczanie, przestawianie liter, sylab lub całych wyrazów

- **mylenie liter**
  - o podobnym kształcie ($a - o, l - t, n - r, m - n, u - w, e - \epsilon, a - q, i - j, u - y$)
  - dużych i małych (z wyjątkiem początku zdania)
  - rzadziej używanych ($h - H, f - F, L - F$)
  - odpowiedników głosek zbliżonych fonetycznie ($b - p, d - t, w - f, g - k, dz - c, sz - s, i - y, \epsilon - em - en, q - om - on, \acute{s} - \acute{z}, \acute{c} - \acute{d}\acute{z}$)
  - różniących się w położeniu w stosunku do osi pionowej ($p - b, d - b$) lub poziomej ($m - w, n - u, b - p, d - g, p - g$)
- **ominięcie drobnych elementów graficznych, w tym**
  - oznaczania miękkości nad literami
  - kropek ($d\acute{z}, \acute{z}, i, j$)
  - „ogonków” przy literach q lub ϵ i kreski (wężyka) przy literach $\acute{o}, t$ lub $\acute{l}$
- **błędy dotyczące podziału wyrazu**
- **utratę dźwięczności** (*kóska zamiast kózka, proźba zamiast prośba*)
- **błędy wynikające ze schematycznego stosowania zasad ortografii, np.** *startóje* bo *startować*.

Przykładowe rozwiązanie

Pewnego razu Lis postanowił odwiedzić Małego Księcia, żeby sprawdzić, jak wygląda jego życie po powrocie na własną planetę. Zapakował szybko najpotrzebniejsze rzeczy i wyruszył w podróż. Kiedy pojawił się na planecie B-612 było właśnie południe. Słońce świeciło, był letni, przyjemny dzień. Na spotkanie z Lisem ze swojego domku od razu wybiegł Mały Książę i mocno uściskał przyjaciela. Od razu usiedli i zaczęli rozmawiać. Mały Książę mówił, że często zastanawia się, co się dzieje z mieszkańcami planet, które odwiedził. Wspominał też, że dzięki Latarnikowi zrozumiał, jak bardzo pożyteczna jest jego praca polegająca na wrywaniu baobabów. Ponieważ Lis i Mały Książę pogrążyli się w rozmowie, nie zwrócili uwagi na to, że obok nich pojawiła się Róża.

– Dzień dobry! – powiedziała Róża.

– Dzień dobry! – odpowiedział Lis.

– Różo, pozwól, że przedstawię Ci mojego przyjaciela, Lisa. To właśnie dzięki niemu udało mi się tak wiele zmienić w moim życiu – powiedział Mały Książę.

– Bardzo się cieszę, że nas odwiedziłeś – odparła Róża – nie mogliśmy się już doczekać Twojej wizyty.

– Ja też się cieszę – powiedział Lis – zastanawiałem się, jak mój przyjaciel radzi sobie po powrocie do domu.

– Wiesz, jest zupełnie inaczej, niż kiedyś. Teraz bardzo dużo rozmawiamy. Mały Książę radzi się mnie w wielu sprawach związanych z planetą, a ja już nie robię mu wymówek. Przestałam być taka rozkapryszona – odparła Róża.

Wtedy Mały Książę zapytał Lisa, czy chciałby zwiedzić jego planetę. Lis zgodził się i razem z Różą wyruszyli na zwiedzanie asteroidy B-612. Mały Książę pokazał Lisowi rosnące na planecie baobaby. Opowiedział też o tym, jak często musi je wrywać, by korzenie nie zniszczyły jego planety. Później chłopiec zaprowadził Lisa do wulkanów. Kiedy okazało się, że trzeba je przeczyścić, Róża zaoferowała Małemu Księciu swoją pomoc. Wspólnie pracowali, a Lis stał z boku i przyglądał się temu, w jaki sposób chłopiec i Róża ze sobą współpracują. Zrozumiał, że tych dwoje łączy prawdziwa przyjaźń, bo Mały Książę dbał o to, by Róża nie wykonywała zbyt trudnych prac, natomiast Róża dzielnie czyściła wulkany, mimo że ich popiół brudził jej piękne płatki.

Po zwiedzeniu planety wszyscy wrócili do domu i wspólnie przygotowali kolację. Rozmawiali i śmiali się. Lis zobaczył, jak bardzo Mały Księżę troszczy się o Różę i o jej samopoczucie. Ucieszył się, że chłopiec tak dobrze wykorzystał lekcję na temat relacji międzyludzkich, której Lis udzielił mu na Ziemi.

Gdy zbliżała się godzina rozstania, Mały Księżę nie wyglądał na smutnego. Wręcz przeciwnie, cieszył się. Powodem jednak nie było to, że Lis wyjeżdża. Mały Księżę wiedział bowiem, że jeśli Lis teraz wyjedzie, to znów za jakiś czas wpadnie z wizytą. Dlatego chłopiec cieszył się, bo czekanie na spotkanie z Lisem też sprawiało mu ogromną radość.

Kiedy Lis pożegnał się z Małym Księciem i Różą i opuścił planetę, jej mieszkańcy postanowili wspólnie raz jeszcze obejrzeć zachód słońca. Było to przecież ulubione zajęcie Małego Księcia.

- 1. Realizacja tematu wypowiedzi:** 2 punkty – wypowiedź zgodna z formą wskazaną w poleceniu (opowiadanie twórcze); zawiera wszystkie elementy określone w poleceniu (lis odwiedza Małego Księcia i przekonuje się, że chłopiec wykorzystał wiedzę zdobytą podczas podróży oraz wykazanie się znajomością przywołanych utworów); w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
- 2. Elementy twórcze:** 5 punktów – funkcjonalna narracja; logiczny układ zdarzeń; urozmaicona fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie: opisu, charakterystyki bohaterów, określenie czasu i miejsca akcji, puenta; twórcze wykorzystanie treści utworu *Mały Księżę*.
- 3. Kompetencje literackie i kulturowe:** 2 punkty – funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej (*Mały Księżę*); poprawność rzeczowa.
- 4. Kompozycja tekstu:** 2 pkt – zgodna z formą wypowiedzi, wypowiedź spójna i logiczna podzielona na funkcjonalne, graficznie wyodrębnione akapity.
- 5. Styl:** 2 pkt – odpowiedni do treści i formy wypowiedzi, jednolity.
- 6. Język:** 4 pkt – szeroki zakres środków językowych (zróżnicowana składnia, leksyka) umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu.
- 7. Ortografia:** 2 pkt – praca bez błędów ortograficznych.
- 8. Interpunkcja:** 1 pkt – praca bez błędów interpunkcyjnych.